

гризунів і 100 збудників грибних, бактеріальних і вірусних хвороб (О.С.Матвієвський та ін., 1990).

Серед багатьох хвороб яблуні найбільш поширеною і шкідливою є парша, на яку припадає понад 40% втрат, котрих завдають цій культурі численні шкодочинні організми [3].

Огляд літературних джерел. Хронічне ураження паршою пригнічує ріст і знижує стійкість рослин, молоді дерева можуть загинути. Але найчастіше парша знижує кількість і якість плодів. При ранньому проявленні хвороби, коли уражаються, квітки і зав'язь, урожай може загинути повністю. Маса сильно-уражених плодів зменшується на 45-50% порівняно із здоровими. Надто уражені плоди, розтріскуються, загнивають. Плями парші на плодах різко знижують їх товарність. Лежкість плодів значно погіршуються.

Парша яблуні (*Fusicladium dentriticum* (Wallr) Fuck (Клас Deuteromycetes, порядок Hyghomycetales) (сумчасті стадії – *Venturia inaequalis* (cke.) Wint і *V.pirina* Aderh, клас Ascomycetes, порядок Pleosporales). Уражуються листки, квітки, зав'язь плоди і пагони. При сильному ураженні листки жовтіють і передчасно опадають. Сильно уражені квітки і зав'язь опадають, плоди деформуються, розтріскуються, опадають. Збудники парші зимують на опалому листі. Ще з осені в місцях ураження на листі формуються плодові тіла сумчастої стадії збудників парші – псевдотеціїв, в яких уражено навесні дозрівають сумкоспори, що слугають джерелом первинної інфекції.

Дозрівання сумкоспор збігається з набуханням бруньок, а масове розповсюдження починається після намокання опалого листя під час дощів і збігається з розпусканням бруньок – зелений корпус, цвітінням і формуванням плодів. На міцелії, що зимує в корі уражених пагонів, рано навесні формуються конідії які паралельно з сумкоспорами також зумовлюють первинну інфекцію. Конідіальне спороношення, що розвивається через деякий час на первинно уражених органах, сприяє подальшому поширенню хвороби у формі так званої вторинної інфекції. Залежно від погодних умов конідіальні стадії збудника парші розвиваються 8 -10 генераціях. Зараженість протягом літа відбувається також сумкоспорами, які продовжують утворюватись на минулорічному опалому листі й поширюються в саду, особливо після дощів [1].

Найголовніше у захисті яблуні від парші є попередження зараження, тому що найбільшої шкоди у промислових садах парша завдає на ранніх фазах розвитку, особливо при пошкодженні зав'язі.

Методика проведення досліджень. Для обліку ураження листків, на 4 модельних деревах з чотирьох сторін крони (схід, південь, захід, північ) оглядають по одній гілці, на яких аналізують по 25 середньовікових листків, оцінюючи інтенсивність ураження кожного з них за шестибальною шкалою: 0 — ознак ураження немає; 0,1—на листках окремі дуже дрібні плями, що займають до 1% загальної площі листка; 1 — на листках окремі дрібні або середнього розміру плями, що займають від 1 до 10% площі

листка; 2 — плями на листках окремі але великі за розмірами (діаметром до 5 мм), або ж вони дрібні, проте їх багато і займають від 11 до 25%; 3 — плями у великій кількості, розміри їх здебільшого понад 5 мм, вони часто зливаються і займають від 26 до 50%; 4 — плями у дуже великій кількості, значних розмірів (понад 10 мм), переважно зливаються, займають понад 50% загальної площі листків, які жовтіють, деформуються, засихають.

Система захисту саду проти парші має входити в систему комплексного захисту від шкідників і інших збудників хвороб. Застосування фунгіцидів різних хімічних груп є обов'язковою умовою для отримання урожаю. Для попередження появи резистентних штамів збудника хвороби обробки проводити різними контактними та системними фунгіцидами. Широко використовується внесення бакових сумішей [2].

Дослідження проводились в яблуневому саду (підщепа М9) СПП «Фарна» Кам'янець-Подільського району.

Ранньовесняне обприскування проводилося мідовмісними препаратами (відповідно контактної дії): Косайд, в.г. (г.кг/га), Мідян Екстра, 350, к.е. (л/га) в бакових сумішах з інсектицидами.

У фазі «рожевий бутон» використовувався системний фунгіцид Хорус 75 WG в.г., (г.кг/га), який діє при низьких температурах.

Наступне обприскування проводили під час цвітіння та через 7-10 днів в поєднанні препаратів системної та контактної дії Стробі 50%, в.г. (0,2кг/га) + Делан, в.г. (0,4кг/га). Також під час цвітіння застосовувався проти квіткоїда інсектицид Каліпсо (0,250л/га) в баковій суміші.

Наступні обробки проти парші та інших хвороб та шкідників проводились з інтервалом 7- 14 днів в залежності від погодних умов.

До середини літа використовували бакові суміші системних препаратів з контактними:

Системні препарати: Оріус 250, в.е. (0,5л/га); Скор 250 ES, к.е. (0,3л/га); Скала 400 SC, к.с. (0,750л/га); Топсін М, з.п. (2,5кг/га) – мають квазісистемний + контактний розподіл у рослин.

Контактні фунгіциди: Мерпан 80, в.г. (2 кг/га); Дітан М-45, з.п.(2к/га); Делан, в.г. (0,5кг/га); Полірам ДФ, в.д.г. (2,5кг/га); Еупарен М 50%, з.п. (1кг/га).

Висновки та пропозиції. Для захисту яблуневих насаджень від парші найбільш вагомо є попередження розвитку хвороби, шляхом профілактичних обприскувань саду до цвітіння мідовмісними фунгіцидами.

1. Починаючи з фази «цвітіння» до середини літа застосовувати в бакових сумішах системні і контактні препарати.

2. Від середини літа до початку збирання по мірі необхідності використовувати різні контактні препарати (без вмісту міді), чергування потрібно для виключення появи резистентності збудника хвороби.

3. При використанні контактних препаратів в другій половині літа попереджується проникнення пестицидів в плоди.

Література.

1. Каленич Ф.С., Падалко Л.І., Розова Л.В., Нагорна Л.В.. Перспективний напрям біологізації захисту плодових культур від хвороб і шкідників // Садівництво. – 2000. – Вип. 50. – С. 261 – 265.
2. Лапа О.М. Фунгіциди та їх застосування для захисту плодових насаджень // Сад, виноград і вино України. – 2002. - № 3-4. – 86 с.
3. Keitt G.W., Jones L.H. Studies of epidsmiologu and control of apple skab. // Wisc. Agric.Exp.Sta. Res. Bull. 1926; №73; 1. - 104

УРОЖАЙНІСТЬ ТА ТЕХНОЛОГІЧНІ ПОКАЗНИКИ ЯКОСТІ ЗЕРНА НОВИХ СОРТІВ ГРЕЧКИ

*Терлецький В.О., студент 2-го курсу спеціальності 6.090101
«Агрономія» навчально-наукового інституту агротехнологій і
природокористування ПДАТУ*

Науковий керівник: кандидат с.-г. наук, доцент Вільчинська Л.А.

Кафедра селекції, насінництва і загальнобіологічних дисциплін

Завершальним етапом селекційної роботи є створення і впровадження у виробництво нових сортів. За останні роки селекціонерами Подільського державного аграрно-технічного університету доцентами Вільчинською Л.А., Малиною М.М. та Іващуком П.В. створено нові високоурожайні сорти гречки: Малинка, Квітнева та Перлина Поділля, які успішно пройшли Державне сортовипробування та занесені до реєстру сортів рослин України.

Дослідження проводились нами у навчально-науковому саду ПДАТУ. Нами проводилось вивчення та облік основних морфологічних показників досліджуваних сортів, а також урожайності та технологічних показників якості зерна. Вегетаційний період нових сортів коливається в межах 87-93 доби. Усі досліджувані сорти мали вищу урожайність на 0,4-0,8т/га у порівнянні із сортом-стандартом.

Таблиця 1
Урожайність та технологічні показники якості зерна нових сортів гречки, 2011 р.

Сорт	Вегетаційний період, днів	Урожайність, т/га	Технологічні показники якості зерна		
			маса 1000 зерен, г	вирівняність, %	плівчастість, %
Вікторія (St.)	91	1,1	26,0	80,0	22
Малинка	87	1,9	30,5	82,5	23,7
Перлина Поділля	93	1,5	31,8	80,4	25,3
Квітнева	91	1,7	30,1	83,7	23,5